

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cím: *Bonyodalmak a Kulturház körül*

Forrás:

Az Est

Bp.
(Hely)

1920 ^X / 30
(Idő)

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás

Tárgy

303.31

Hely

Idő

"1920"

Személy

Helyszám

Bonyodalmak a Kulturház körül

Miért tagadták meg az építési engedélyt?

— *Az Est* tudósítójától —

A Kálvin-téren már évek óta üresen áll az a nagy telek, a melyen hajdan a református teológia volt és a mely most a fővárosnak egyik legkietlenebb utcaképét mutatja. A szűkös viszonyok között élő református egyház mint ennek a teleknek a tulajdonosa, a Magyar Kulturház irodalmi és művészeti részvénytársasággal szerződést kötött, a mely szerint a Magyar Kulturház tíz évre bérbeveszi ezt a telket azzal a kötelezettséggel, hogy oda egy kulturházat épít, a melyben mozi is lesz és ezenkívül felépíti a református egyház lelkeszi hivatalát és egyéb egyházi szolgálatra szánt épületeket. Ezenkívül évi 80.000 korona bért fizet az egyháznak. Az épület tíz év múlva az egyház tulajdonába megy át. Az építési tervek alapján a Magyar Kulturház a fővárostól ideiglenes építési engedélyt kért.

Érdekes vita a középítési bizottságban.

A főváros középítési bizottsága Rényi alpolgármester elnöklésével tegnap foglalkozott ezzel a dologgal és a tervezet a bizottság tagjai között roppant ellenszenvet keltett, nem annyira architektonikus, mint inkább

abból szempontból, hogy ki a tervező, ki a vállalkozó, mi az a Magyar Kulturház Részvénytársaság. Magát a tervet Zielinszky Szilárd műegyetemi tanár ellenezte és az építési engedély elutasítását javasolta.

Majd Nagy István építész szólalt fel a tervezet ellen, azután Petrovác Gyula kifogásolta az építést, Braun Károly tervezőmérnököt, a kit obskurus embernek nevezett s a kinek tervét szerinte elfogadni nem lehet, minthogy nem ismerik. Javasolta a nyilvános tervpályázat kiírását.

Pekár Imre az kérdezte, hogy mi lesz az a Kulturház, a keresztény nemzeti irányzatot táplálja-e vagy sem és vajjon holnap nem lesz-e belőle zsidófészek? Garanciákat kért az iránt, hogy az a magyar keresztény irányzat otthona lesz.

Kossalka műegyetemi tanár sokalja már a mozikat, mint az erkölcsi züllés melegágyait és a református egyházat teszi erkölcsileg felelőssé azért, hogy a kulturház nem lesz-e zsidófészek.

Sallay tanácsnok, az építési osztály vezetője és a tervek bemutatója bejelentli, hogy a beadvány kifejezetten kiemeli, hogy nemzeti keresztény erkölcsi szempontból az ottani mozi-előadások és a kulturház egész működése kifogástalan lesz. Erre közbekiáltások hangzottak:

— Ki a vállalkozó? Kik irták alá a beadványt?

Sallay: Henyei Vilmos államtitkár és Brózer Márk műszaki főtanácsos.

Budai Dezső közbekiált:

— Ezek strohmannok.

Végül a bizottság úgy határozott, hogy új terveket és a nemzeti keresztény alapot biztosító garanciákat kér és majd csak azután fog dönteni a kérdés felett.

Kik alapították a kulturházat?

Utánajártunk, hogy a Magyar Kulturházat kik alapították, mire a következő nevekre bukkantunk: Altenburger Gyula, Wolff Károly, Wein Dezső, Körösfői-Kriesch Aladár, Tóth István, a képzőművészek nemzeti szövetségének elnöke, Gömbös Gyula, a MOVE elnöke, Rausch Aladár, a Barosszövetség elnöke, Wiesinger Viktor százados, Lorx Győző ezredes, Márton Ferenc, Sidló Ferenc, Szabó Dezső író és dr. Heller Farkas egyetemi tanár.

A kulturház tervei

A részvénytársaság adminisztratív ügyeit Pásztor József író és Brózer műszaki főtanácsos vezeti.

Pásztor József kérdéseinkre a következőkben informált bennünket a részvénytársaság eddigi működéséről:

— A Magyar Kulturház Irodalmi és Művészeti Részvénytársaság öt millió korona alaptőkével már közel egy éve alakult meg. Az elnöke Henyei Vilmos államtitkár. A református egyházzal való tárgyalások után megállapodtunk abban, hogy a részvénytársaság felépíti az egyház tulajdonában levő üres telken, a melyet a Kálvin-tér, a Lónyai-utca és az Oroszlán-utca határolnak, a Magyar Kulturházat, a melyben 1200 nézőre berendezett mozgóképszínház, könyv-és zeneműkereskedés és képzőművészeti, valamint iparművészeti kiállítások céljait szolgáló kiállítási helyiségek lesznek.

— A református egyház anyagi

eszközök híján nem tudja beépíteni az üresen álló telket és ezért szívesen ment bele abba, hogy a telket építkezés céljára a részvénytársaságnak tíz évre bérbeadja annál is inkább, mert a bérleti szerződés értelmében a telek Oroszlán-utcai részén tíz szobából álló külön épületet emelnének az egyházi hivatalok céljaira. A református egyház a részvénytársaság igazgatóságába a maga részéről Némethy Károly volt államtitkárt delegálta.

— A megegyezés értelmében már a tavasszal félmillió koronát helyezett letétbe a részvénytársaság az egyház javára, mint biztosítékot arra az esetre, ha az épületet saját hibájából nem építené. Kifizette ezenkívül a részvénytársaság előre az egy évi bérösszeget, 80.000 koronát is.

— A középítési bizottság tegnapi döntése rendkívül meglepte a részvénytársaság egész vezetőségét, mert Braun Károly építésmérnök a városi mérnöki hivatalai történt számos szóbeli tárgyalás és előzetes véleményezés után készítette el a végleges terveket. Varga és Sallay tanácsosok már előzetesen fölülbíraltak és jóváhagytak minden egyes részletet, a tűzoltóparancsnokság a maga részéről tűzrendészeti szempontból is hozzájárult a tervek kiviteléhez és a tanácsi referens is elfogadásra ajánlotta a terveket. A középítési bizottság tegnap tartotta első ülését, a melynek tárgysorozatán a megalakulás mellett mint egyedüli pont szerepelt a Magyar Kulturház ügye.

— Ügyünkben döntött már a budapesti államrendőrség is, a mely a mozgóképszínházra megadta az engedélyt. Nagyon különös ez a döntés

azért is, mert éppen ma, a mikor olyan kevés az építőalkalom, egyenesen szociális érdek volna egy ilyen nagy építkezés előmozdítása.

Braun építész nyilatkozata

Megkérdeztük az ügyben Braun Károly építésmérnököt is, a ki közel hat hónapon át dolgozott a Magyar Kulturház tervének elkészítésén és a következőket jelentette ki:

— A középítési bizottságnak szerintem csak az lehet a feladata, hogy felülbírálja, alkalmas-e valamely tervezet a kivitelre, vagy sem. E helyett, úgy értesülök, vallási ügyeimet firtatták a bizottsági tagok és ezen az alapon mondták ki határozatukat.